

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 47196-2022

Medewerker	:	Lianne Arling
Team	:	Leefomgeving
Datum	:	5 oktober 2022
Portefeuillehouder	:	Wethouder M. Blind

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Plan van Aanpak: Warm voor elkaar zaak 47692-2022</p> <p>☒ Beschikkingsbrieven SPUK Zaak 5836-2022: Zaak-5836-2022</p> <p>☒ Persbericht zaak: 47924-2022</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ team Communicatie en Ondersteuning</p> <p style="padding-left: 20px;">☒ Alternatieve communicatie via persmoment zonder persbericht (neem hiervoor contact op met team Communicatie)</p> <p style="padding-left: 20px;">☒ Geen actieve communicatie</p>
<p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Project Warm voor elkaar.</p> <p>Besteding van de Rijksgelden voor energiearmoede.</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. In te stemmen met het plan van aanpak "Warm voor elkaar"
2. Bij het verstrekken van energiebesparende maatregelen voor eigenaren van een koopwoning het eigen vermogen niet mee te nemen in de beoordeling en daarbij de richtlijnen te hanteren van de uitvoering regeling energietoeslag.
3. De kosten van het plan van aanpak te dekken uit het budget dat beschikbaar is gesteld door de rijksoverheid, (€349.883) om mensen met energiearmoede te helpen.
4. Het bedrag te besteden voor 31 december 2024.

SAMENVATTING

Als gevolg van de gestegen energieprijzen sinds eind 2021, kunnen steeds meer mensen hun energierekening niet meer betalen. Als gemeente Olst-Wijhe willen wij huishoudens met een laag inkomen en een hoge energierekening ondersteunen. Niet alleen middels financiële compensatie, maar ook met structurele verbeteringen zoals de verduurzaming van de woning. De gemeente heeft een bijdrage ontvangen van het Rijk om dit te bereiken. In samenwerking met verschillende partijen in de samenleving zijn het probleem en mogelijke oplossingsrichtingen verkend. Het voorgestelde maatregelenpakket is de eerste stap om op korte termijn verlichting te brengen en de energierekening - structureel - te verlagen.

INLEIDING

Sinds eind 2021 is de energieprijis in Nederland enorm gestegen. Dit heeft effect op de hoogte van de energierekening, waardoor steeds meer huishoudens hun energierekening niet kunnen betalen. In 2021 heeft TNO onderzoek verricht, gebaseerd op CBS cijfers uit 2019, naar de aard, omvang en verspreiding van energiearmoede in Nederland. In de gemeente Olst-Wijhe leeft 5,89% van de huishoudens in energiearmoede. Energiearmoede is een complex begrip. We spreken van energiearmoede als: *“een huishouden onvoldoende toegang heeft tot energievoorzieningen in huis”*. Deze huishoudens (later genoemd: doelgroep) hebben hoge energiekosten, wonen meestal in een huis dat niet goed is geïsoleerd en hebben een laag inkomen.

De Rijksoverheid heeft gelden beschikbaar gesteld aan gemeenten om mensen in energiearmoede middels structurele maatregelen te helpen¹. Het bedrag voor de gemeente Olst-Wijhe is €349.883. De gelden moet uiterlijk eind 2024 zijn besteed.

Daarom stellen wij een maatregelenpakket voor:

1. Het opleiden, coördineren en inzetten van vrijwillige energiebespaarcoaches.
2. Het opleiden, coördineren en inzetten van vrijwillige energiekussers voor het aanbrengen van kleine energiebesparende maatregelen voor zowel huur- als koopwoningen in energiearmoede.
3. Het aanbieden van een grote energiebesparende maatregel voor koopwoningen in energiearmoede.

BEOOGD RESULTAAT

Het beoogde resultaat van de voorgestelde maatregelen is drieledig:

1. Er is sprake van acute nood onder huishoudens in de gemeente Olst-Wijhe. We willen zo snel mogelijk het maatregelenpakket tot uitvoering brengen om de energierekening structureel te verlagen.
2. Door woningen met een hoog energiegebruik en slechte isolatie te verduurzamen, wordt de CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving verminderd.
3. Wij hebben mensen nodig om het maatregelenpakket uit te voeren, wat als middel dient om de energierekening omlaag te brengen. Daarbij zien wij dat wij moeten aansluiten bij de energie die reeds in de dorpen aanwezig is: vrijwillige energiebespaarcoaches en energiekussers. Wij gaan op zoek naar mensen uit de buurten, wijken en dorpen die al met de verduurzaming van de woning bezig zijn en ook mee willen denken met hun buurtgenoten en mensen om hen heen die dit nodig hebben. Zo creëren wij een fijnmazig netwerk en toegankelijk vangnet van betrokken inwoners en vrijwilligers.

KADER

- Er is twee keer energietoeslag uitgekeerd aan mensen die tot 120% van het sociaal minimum verdienen.
- In deel 2 van het bestuursakkoord 2022-2026 (Focus & Verbinding) staat dat energiearmoede een belangrijk aandachtspunt is en dat wij in gaan zetten op energiebesparing omdat dit niet alleen goed is voor de CO₂-reductie, maar ook voor de portemonnee van de huishoudens.

ARGUMENTEN

De gemeente Raalte en gemeente Olst-Wijhe hebben een tweetal aanpakkerscafés georganiseerd met de verschillende verduurzamings- en sociale partners in de gemeenten. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de knelpunten en problemen gerelateerd aan energiearmoede geïnventariseerd en geprioriteerd. Vanuit deze prioritering is nagedacht over mogelijke oplossingen. Dit hebben wij meegenomen in de totstandkoming van het maatregelenpakket.

Wij stellen het volgende maatregelenpakket voor:

- 1) Het opleiden, coördineren en inzetten van vrijwillige energiebespaarcoaches. De energiebespaarcoaches gaan langs bij inwoners thuis, om informatie te geven over

---

¹ Zaak 5836-2022: Beschikkingen SPUK [Zaak-5836-2022](#) | [Zaakgegevens: Atos e-Suite \(olst-wijhe.nl\)](#)

energiebesparing en inwoners te helpen met inzicht op de energierekening. Inwoners krijgen daarmee grip op het eigen energiegebruik en zien welke besparingskansen er zijn in de woning. De energiebespaarcoaches stellen een bestellijst op met kleine bespaarmaatregelen, die de energieklusser in een vervolfbezoek aanbrengt in de woning.

- 2) Het opleiden, coördineren en inzetten van vrijwillige energieklussers. De energieklussers komen langs om kleine bespaarmaatregelen gezamenlijk met de bewoner aan te brengen, op basis van de opgestelde bestellijst van de energiebespaarcoach. Deze maatregelen leiden direct tot energiebesparing.
- 3) Het aanbieden van een grote energiebesparende maatregel voor koopwoningen. De reeds bestaande energievakmannen worden ingezet om langs te gaan bij koopwoningen waarvan de inwoners aan de eis van maximale inkomsten van 130% van het sociaal minimum voldoen en waarvan het huis een energielabel slechter dan label C heeft. De energievakmannen kunnen een grote maatregel aanraden die vervolgens door een bouwbedrijf aangebracht wordt.

87% van de huishoudens in energiearmoede in de gemeente Olst-Wijhe woont in een corporatiewoning of een particulier verhuurd huis. Doordat deze inwoners niet in een koopwoning wonen, is het niet mogelijk om grote isolatiemaatregelen voor hen te vergoeden. Het is wel mogelijk om ze van tips te voorzien over hoe zij energie kunnen besparen en om kleine bespaarmaatregelen te vergoeden en te laten aanbrengen. Dit doen de energiebespaarcoaches en energieklussers. De energiebespaarcoaches helpen inwoners om beter te begrijpen hoe zij zelf energie kunnen besparen. Wij kiezen er nadrukkelijk voor om energieklussers in te zetten, omdat dit de drempel wegneemt om zelf kleine bespaarmaatregelen te moeten aanbrengen. Met het maatregelenpakket worden de twee grootste knelpunten die uit de sessies met onze lokale partners naar voren zijn gekomen aangepakt.

Deze knelpunten zijn:

- De gemeente kan de doelgroep niet bereiken.
- De mensen begrijpen het niet. (het = energie besparen: hoe, wat, waarom, kosten, etc.)

Onderstaande punten zijn risico's bij het opgestelde maatregelenpakket. Gedurende het project wordt constant geëvalueerd. Wanneer blijkt dat onderstaand maatregelenpakket niet afdoende is, zal het bijgesteld worden op basis van de bevindingen. Dit zal in overleg met het college gebeuren.

- *De doelgroep wordt niet bereikt met het maatregelenpakket*

Wij zoeken de samenwerking op met de partijen uit het participatietraject. Bij de tussentijdse evaluatie wordt bekeken in hoeverre wij met het huidige maatregelenpakket de doelgroep bereiken. Wij willen zien hoe de besteding van de gelden zich ontwikkelt met het oog op bijsturing. Indien wij de doelgroep onvoldoende bereiken, kunnen meer gelden ingezet worden voor communicatie en samenwerking, of kunnen meer gelden ingezet worden voor extra energiebespaarcoaches of energieklussers. Bij een herziening van het maatregelenpakket en de begroting zal afstemming worden gezocht met het college/de raad.

- *Het aanbod van energiebespaarcoaches, energieklussers en kleine maatregelen is niet voor de winter gereed*

Alle gemeenten in Nederland hebben een budget vanuit het Rijk gekregen om energiearmoede te verminderen. Veel gemeenten zetten hierbij in op het opleiden van energiebespaarcoaches en energieklussers. Er zijn een beperkt aantal opleidingsaanbieders beschikbaar en er is een hoge vraag. Wij erkennen dit risico. Door een eerste maatregelenpakket versneld voor te leggen aan het college voor besluitvorming, willen wij het tempo richting uitvoering verhogen.

- *De maatregelen leiden niet tot voldoende energiebesparing/structurele verbetering*

Door inzet op kleine maatregelen en besparingskansen door energiezuinig gebruik van de woning, wordt snel een aanzienlijke energiebesparing gerealiseerd. Dit betekent echter niet dat energiearmoede volledig is verholpen na de uitvoering van dit eerste maatregelenpakket. Daarom onderzoeken wij of Duurzaam Bouwloket ons kan ondersteunen in de uitvoering van een grote maatregel voor koopwoningen in energiearmoede. Verder houden wij de ontwikkelingen rondom de Energiebespaarlening van het Nationaal Warmtefonds in de gaten.

- *Er melden zich geen of te weinig vrijwillige energiebespaarcoaches en energieklussers*

Indien bij de eerste wervingsronde zich te weinig vrijwilligers melden, wordt een tweede opleidingsronde verkend. Indien blijkt dat het werken met vrijwilligers niet genoeg slagkracht biedt, wordt onderzocht of het maatregelenpakket geheel of gedeeltelijk moet worden ingevuld met betaalde vakmensen.

- *De doelgroep is te smal opgezet. Niet genoeg personen voldoen aan de voorwaarden. Ook de groep die niet aan de minimumvereisten voldoet, komt in de problemen doordat de energieprijzen zijn gestegen*

De inflatie en stijgende energieprijzen verlopen grillig en onvoorspelbaar. Waar voorheen met name minimahuishoudens werden getroffen, zien wij dat in toenemende mate ook lagere middeninkomens problemen ervaren. Niet uitgesloten is dat deze groep groeit. Tegelijkertijd heeft het Kabinet maatregelen aangekondigd die de ergste gevolgen van de stijgende prijzen beogen te dempen. Tegen deze achtergrond is het belangrijk om nauwlettend in de gaten te houden of wij de juiste huishoudens bereiken en kunnen wij waar nodig de doelgroep bijstellen.

DRAAGVLAK

- In het bestuursakkoord 2022-2026 is vastgelegd dat energiearmoede een belangrijk aandachtspunt is.
- Het Rijk heeft de gelden om energiearmoede te bestrijden ter beschikking gesteld omdat energiearmoede sinds de oorlog in de Oekraïne en steeds groter wordend probleem is in Nederland.
- Uit de aanpakkerscafés blijkt dat onze maatschappelijke partners energiearmoede een belangrijk onderwerp vinden.

DUURZAAMHEID

Het maatregelenpakket draagt bij aan het doel van de Warmteverkenning van de gemeente Olst-Wijhe om alle huizen in 2050 aardgasvrij te verwarmen en energieneutraal te wonen. Het isoleren van huizen maakt huizen verder gereed om aardgasvrij-ready en uiteindelijk aardgasvrij te worden. Isolatie is daarvoor een noodzakelijke tussenstap en een zogenaamde 'no-regret'- of 'geen spijt'-maatregel. Energiebesparing draagt bij aan het verminderen van de CO₂-uitstoot. Daarmee draagt de aanpak bij aan het behalen van de doelen van het Klimaatakkoord dat uiterlijk voor 2050 alle huizen in Nederland van het aardgas af zijn.

RISICO'S (financieel/juridisch)

Een financieel risico van dit voorstel is dat de Rijksgelden niet voor het einde van 2024 worden besteed. De gelden dienen dan teruggestort te worden aan het Rijk.

Wij gaan op korte termijn aan de slag met het uitrollen van de eerste maatregelen binnen het voorgestelde maatregelen-pakket. Daarmee willen wij ervoor zorgen dat de doelgroep deze winter nog energie bespaart. Dat betekent ook dat we nu starten, en dat de plannen op de middellange termijn evaluatie behoeven en eventueel bijgestuurd moeten worden.

Er zijn geen juridische risico's verbonden aan dit voorstel.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

De Rijksoverheid heeft een budget van €349.883 beschikbaar gesteld aan de gemeente Olst-Wijhe om mensen met energiearmoede te helpen. Het bedrag moet 31 december 2024 zijn besteed.

Kostenpost	Bedragen (x €1.000)
Communicatie en samenwerking (7%)	25
Opleidingen en energiearmoedebestrijding (93%)	325
Totale kosten	350

De gemeente dient het beschikte bedrag jaarlijks uiterlijk op 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar te verantwoorden. Dit gaat via het systeem van single information, single audit (SiSa). Het gaat vooral om een financiële verantwoording.

AANPAK/UITVOERING

Ambtelijk wordt samen met de gemeente Raalte een opleidingstraject ingepland voor zowel energiebespaarcoaches als energiekussers. In oktober wordt de wervingscampagne van energiebespaarcoaches en energiekussers gestart. Het streven is om eind november te beginnen met de opleidingstrajecten. Per januari 2023 bezoeken de energiebespaarcoaches en energiekussers de eerste woningen. Wij benaderen de stakeholders uit de aanpakkerscafés om gezamenlijk op te trekken in de communicatie.

Het project kent twee communicatiefases; een wervings- en een promotiecampagne.

Fase 1: wervingscampagne

Fase 1 is gericht op het werven van energiebespaarcoaches en energiekussers. Hiervoor wordt een wervingscampagne opgezet. Naast de reguliere kanalen, zoals social media (advertenties), persberichten en de duurzaamheidspagina in het Weekblad voor Salland, benaderen wij proactief partners uit ons netwerk. Denk hierbij aan de energievakmannen en de energie-initiatieven in de dorpen.

Fase 2: promotiecampagne

Fase 2 gaat in werking wanneer het aanbod van energiebespaarcoaches en energiekussers gereed is en richt zich op het bereiken van de doelgroep. Het is belangrijk dat wij de boodschap compact en begrijpelijk verwoorden. De doelgroep die bekend is benaderen we rechtstreeks. De doelgroep die wij nog niet in beeld hebben benaderen wij via een publiekscampagne via onze reguliere kanalen. Daarnaast informeren wij al onze partners, zodat zij de informatie ook via hun netwerken kunnen verspreiden.

In beide fases wordt afstemming gezocht met gemeente Raalte en betrokken partners. De communicatie-inzet is flexibel, zodat we snel kunnen schakelen bij een eventuele aanpassing of herziening van het project.